

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

- διαδεδομένο στερεότυπο για την ψυχολογία τους και τις διαφορές των δύο φύλων παγκοσμίως η διάκριση βάσει οργανωτικών και εκφραστικών χαρακτηριστικών
- οι φορείς κοινωνικοποίησης μεταφέρουν αντιλήψεις για ιδιότητες και ρόλους που ταιριάζουν στα φύλα, επηρεάζουν τα παιδιά από τη βρεφική ηλικία και διαμορφώνουν τη συμπεριφορά τους
- ελληνικές μελέτες επιβεβαιώνουν δεδομένα αντίστοιχων ξένων, αποκαλύπτουν την τάση της κοινωνικής και εκπαιδευτικής πραγματικότητας για αναπαραγωγή στερεοτύπων

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Κριτήριο με το οποίο γίνεται η σύγκριση – αντίθεση: ο βαθμός στον οποίο ορισμένα από τα ανθρώπινα χαρακτηριστικά θεωρούνται τυπικό γνώρισμα για το κάθε φύλο.

Παρουσιάζονται πρώτα οι ιδιότητες που αποδίδονται στους άντρες, που χαρακτηρίζονται/ονομάζονται γενικά ως οργανωτικά γνωρίσματα και έπειτα παρατίθενται οι ιδιότητες που αποδίδονται στις γυναίκες, τα λεγόμενα εκφραστικά χαρακτηριστικά.

Η επιλογή της αντιθετικής παράθεσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η διάκριση οργανωτικών και εκφραστικών χαρακτηριστικών συνιστά ευρύτατα διαδεδομένη στερεοτυπική αντίληψη αναφορικά με την ψυχολογία ανδρών και γυναικών και τις διαφορές των δύο φύλων σε όλο τον κόσμο. Σχετίζεται άμεσα με το θέμα του κειμένου, που αφορά στον τρόπο που καλλιεργούνται στα παιδιά τα στερεότυπα για τους ρόλους και τις ιδιότητες των δύο φύλων.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

- Λειτουργία παθητικής σύνταξης έναντι ενεργητικής: τονίζεται η πράξη/ η ενέργεια (έχουν δημοσιευθεί, επιβεβαιώνονται, αποκαλύπτεται), που έχει ιδιαίτερη βαρύτητα, δηλαδή οι

ερευνητικές διαδικασίες και τα πορίσματα στα οποία οδηγούν, όχι το υποκείμενο (ποιοι τις διενήργησαν) → προσδίδει αντικειμενικότητα, επιστημονική εγκυρότητα στον λόγο και καθιστά το ύφος σοβαρό, απρόσωπο. Με την επιλογή της παθητικής σύνταξης έναντι της ενεργητικής ο λόγος γίνεται πιο πειστικός και προσιδιάζει με το είδος του κειμένου (: απόσπασμα από επιστημονικό βιβλίο).

- Μετατροπή: Στη χώρα μας (ειδικοί, ερευνητές) έχουν δημοσιεύσει αξιόλογες μελέτες σχετικά με τα στερεότυπα των φύλων, όπως για τη διαφοροποίηση των φύλων στα αναγνωστικά του δημοτικού σχολείου και στα παιδικά βιβλία προσχολικής αγωγής, καθώς και στη συμμετοχή των νηπίων στο παιχνίδι. Οι μελέτες αυτές επιβεβαιώνουν γενικά τα δεδομένα ξένων σχετικών μελετών, αλλά αποκαλύπτουν και τον ξεχωριστό χαρακτήρα της ελληνικής κοινωνικής και εκπαιδευτικής πραγματικότητας ως προς τα στερεότυπα των φύλων και το πέρασμα των στερεοτυπικών ρόλων και αντιλήψεων στα παιδιά.

- Με την ενεργητική σύνταξη ο λόγος γίνεται πιο άμεσος. Ο τρόπος μετάδοσης του μηνύματος διαφοροποιείται, καθώς προβάλλεται το υποκείμενο, οι ερευνητές και τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγουν με τις έρευνές τους σχετικά με το θέμα.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Οποιαδήποτε άποψη διατυπώνεται από τους μαθητές/-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/ τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Εντοπισμός των παρένθετων στίχων του Κειμένου 2:

1η στροφή: (κι' η ψυχή μας / είταν το ύφασμα που δεν τ' αγόρασε κανείς)

2η στροφή: -πιάνουν στη γη μας λίγο τόπο τα πολύτιμα-

Σύνδεση με το υπόλοιπο ποίημα:

- άμεση σύνδεση με τους στίχους του υπόλοιπου ποιήματος: λειτουργούν συμπληρωματικά για την κατανόησή του και για την ερμηνεία του χαρακτηρισμού «κακοί έμποροι», ο οποίος είναι κομβικής σημασίας, εξ ου και αναφέρεται στον τίτλο και ολοκληρώνει το ποίημα (αποτελεί δηλαδή την αρχή και το τέλος του)
- υποδηλώνουν τη φιλοσοφημένη στάση ζωής που υιοθέτησαν οι «κακοί έμποροι», απαρνούμενοι την ουσία του εμπορίου, δηλαδή το κέρδος· απεναντίας, επέδειξαν εντιμότητα και σοβαρότητα στο επάγγελμά τους, προσπαθώντας πάντοτε να έχουν ποιοτικά προϊόντα και να μη μετέρχονται ευτελή μέσα, για να ξεπουλήσουν το εμπόρευσμά τους, μόνο και μόνο για να εισπράξουν περισσότερα χρήματα

- φανερώνουν τη θρησκευτική διάσταση του ποιήματος (προφανώς επικαλούνται τον Θεό, που θα τους κρίνει για τις πράξεις και τις παραλείψεις τους, τα αμαρτήματά τους και την εν γένει συμπεριφορά τους στη γη, εξ ου και η προσφώνηση Κύριε):
  - α) η αναφορά στην ψυχή παραπέμπει στην ώρα του απολογισμού της ζωής τους, είναι περήφανοι μάλιστα που δεν την ξεπούλησαν, παρότι στο επάγγελμά τους είναι σύνηθες να χάνουν την ψυχή τους οι έμποροι, να χρησιμοποιούν διάφορα μέσα, για να ξεγελάσουν τους πελάτες, προκειμένου να κερδίσουν περισσότερα χρήματα.
  - β) η αναφορά στον λίγο τόπο που πιάνουν στη γη τα πολύτιμα δηλώνει ότι ήταν ολιγαρκείς και δεν υπήρξαν άπληστοι, αρκέστηκαν στα λίγα (μια στενή γωνιά) και καλά (μόνο ποιότητας πραμάτεια).
- ως «κακοί έμποροι», αλλά καλοί άνθρωποι, προσδοκούν μια δίκαιη κρίση, ανάλογη της δικής τους μετρημένης ζωής.